На лавці коло величезного дев’ятиповерхового будинку сидять і гріються на сонечку старі баби. А воно то вигляне, то сховається, наче жаль йому на отих немічних тепло розтрачувати. Одна вже зовсім негодяща: руки сухі й білі, як пелюстки, аж просвічуються. Вбрана в нове пальто, чоботи-бурки, синю грубу хустку: все старече, незносиме.

Одна бабуся скаже слово, друга, і слова ті так далеко від бога й людей, що зостаються з ними, нікому більше не потрібні. А завтра візьме котрась з них та й помре. І нічого від того не зміниться: комусь дадуть квартиру, хтось народиться, а все ж дім пусткою не стоятиме.

Тяжко було колись хати зводити. Дерева купи, привези, добре, як коні маєш, а як нема — зич. А ще біда: півсела згоріло, й не знали, хто підпалив. Може, й не підпалив. Солома, будиночки з дерева. Як свічки палали. Прибігла сусідка: "Настю, горите!" Я вже без пам’яті. Вхопила найменшу разом з подушкою, та вже й не було чого рятувати. Все пішло з димом: лахи, постіль, збіжжя. Лишилися ми голі й босі: п’ятеро діточок, божечку. Марусю й Івана взяв до себе брат Василь на Глинне. Старшого Юзя забрала тьотя Кася худобу пасти. А я з Стефкою і Ганею пішла до другого брата Миколая. Сам казав: "Живіть, поки хати не збудуєте". Там своїх дітей троє. Братова так дивиться, ніби ми в неї кусник хліба видираємо.

Чоловік піде до лісу, а я пхну дітям по бульбі пісній, та й порпаємося в попелі, де який цвях чи цегла. Прибіжить Юзуньо від худоби і нам помагає. Така господарна дитина! У тата вдався. Той каже: "Як збудуємо нову хату, то мусить бути як писанка. Щоб і стіни високі, і вікна великі, і дах з черепиці". Аби здоров’я було. Як нема здоров’я, то ніщо чоловіку не миле: ні худібка, ні поле, ні хата. Як ми за тую хату наробилися! Те дістань, те привези... Чоловік на скіпочку всох з тої праці. Добрий був до мене, царство йому небесне.

Ще в старій хаті, було, першим встане, розпалить, а тоді вже кличе: "Вставай, Настуню". Аби мені зимно не було.

Юзуньо в нього вдався. От був би файний чоловік для когось! Та не дав бог. Я вже й не плачу, хіба десь колись, як посиджу в хаті сама цілий день. Коней любив Юзуньо. Мали двох, то один підірвався, а другий заслаб і здох. Як він за ними побивався...

Вже ми стіни звели, хату перекрили. Нема кращої над дерев’яну хату: тепла, суха. Ще й підлоги не зробили, вікон не повставляли, а я вже господиня. Поставили піч — варю їсти. Юзя та Івана забрала до нової хати. Так ми всі тішилися, а найбільше я, що є свій дах над головою, що не треба нікому в ласку стояти. Стала наша хата, як писанка: на все село. Тепер понабудовували кам’яниць, а тоді люди не мали за що. Цегли — і тої не виділи. Тяжко далася нам хата. Як була війна, то нас обійшло. І ми всі живі-здорові лишились, хоч і голод, і холод, і сльози. Бандери — ще гірше. Не знаєш, коли по тебе смертонька прийде. Юзьо та Іван в комсомол записались, то я вже не спала, не їла. Юзя вбили, старшенького мого, 20 годочків мав. А потому я мов і не жила. Ніщо не було миле. Повіддавала доньок, вженила Івана, бавила внуків, а сама думала, яка ж то жінка могла бути в Юзуня, а які діти. Певно, він би не пішов з хати, як ті, хоч і вони рідна кров, і за ними серце болить.

Чоловік мій вмер ще не дуже старий, а я після того п’ять літ корову тримала. Діти приїжджали, до себе кличуть... Тільки ніяк не можу лишити могилки рідні:

і тато мій тут, і мама, і чоловік, і Юзьо. А хату на кого покинути? Чую, то одна баба поїхала до міста, то друга. Донька Стефа каже: "Мамо, у вас по кутах павуки, фіранки чорні. Встидно мені за вас. Ви вже негодні самі робити. Мушу вас забрати".

"Ліпше б мене смерть забрала, такий непотріб", — думаю, але мовчу, бо гніватися буде.

"Ну, то я приїду в суботу!"

Я сама чую, що стала таки слаба: за бульбою нагнутися не можу.

Треба порадитися. Увечері сіла я за стіл, свічку перед образом засвітила. Лєктрики не вмикала, бо старій бабі й того досить.

Відкрилися двері: зайшов Юзьо, білий на лиці, як крейда, голова бинтами обмотана. Сів на лавці.

"Може, тата почекаємо?" — кажу.

"Добре, мамо".

Ніколи мій Юзуньо мені не перечив, ніколи я від нього слова поганого не чула.

"Як тобі там, сину, чи добре?"

"Добре, мамо, але далеко. Звідти й землі не видно".

Рипнули двері. Зайшов чоловік.

"Пощо ти нас кликала, Настуню? Знаєш, як тяжко звідти добиратися? — докоряє. — Недовго вже тобі. Почекала б".

Затрусилася я вся, заплакала:

"У кого ж я маю спитатися, як не у вас? Була нині на цвинтарі, чого ж ви з-під землі не обізвались?"

"Кажи, жінко, швидше, що в тебе, бо скоро нам вертатись".

Я ж усе, як є, розповіла.

"Їдьте, мамо, до Стефи, а хати не продавайте. Як умрете, то вже тоді. Скажіть Іванові, щоб дах залатав, бо вся стеля прогниє. У сінях підлогу щось прогризло, треба нову дошку".

"Добре, Гриню. То їхати мені чи ні?"

"Їдь. Але хати не продавай. То добре, як хто в ній житиме, а то розвалять і поставлять нову. Не буде тоді нашим душам спокою довіку".

"Ну, нам пора".

"Та ще посидьте. Щоб я на вас надивилася..."

"Невільно, Настуню!"

"Може, ви голодні?"

"Ні, мамо, не голодні. Хіба маєте хліб свого печива".

"Йой, не маю, тільки магазинний!"

"Тоді прощайте!"

Вклонилися мені обоє і вийшли. Я вже до рана очей не стулила.

Забрали мене донька з зятем. Сьомий рік живу. Тепло, чисто, вода в хаті. Того й не хоче по мене смерть прийти. Думає, як старій добре на цьому світі, то нема чого пхати на той...